

Εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών (ESCOs)*

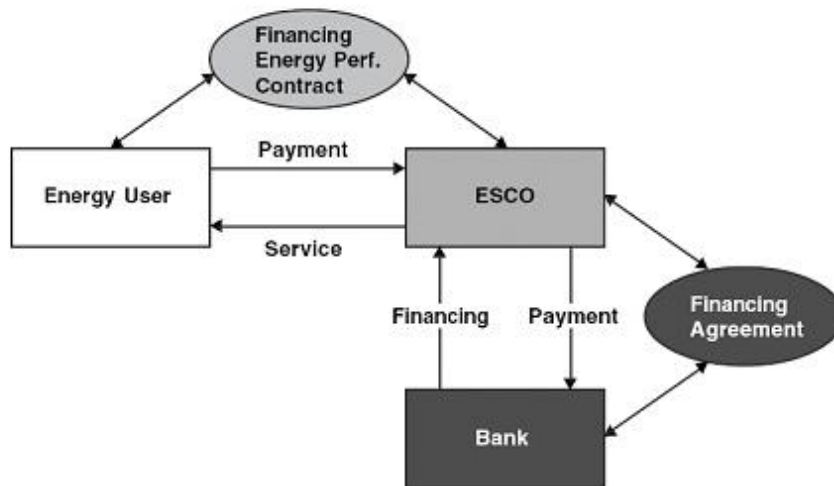

Του Χρίστου Μαξούλη
Επιστημονικός Λειτουργός
Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ)

Ο στόχος της ενεργειακής απόδοσης είναι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της νέας στρατηγικής της Ένωσης για την απασχόληση και την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης θα συμβάλει επίσης στη μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, στον περιορισμό των εκπομπών CO₂ και συνεπώς στην πρόληψη των επικινδύνων μεταβολών του κλίματος. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί μεταξύ άλλων με την αύξηση της διάθεσης και της ζήτησης ενεργειακών υπηρεσιών ή και με άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

Παρόλο που υπάρχει μεγάλο δυναμικό αύξησης της ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης ενέργειας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτό μένει ανεκμετάλλευτο, λόγω διάφορων εμποδίων και δυσκολιών που υπάρχουν όπως η έλλειψη τεχνογνωσίας, η έλλειψη χρόνου, η έλλειψη κεφαλαίων για επενδύσεις ή οι δυσκολίες περαιτέρω δανεισμού.

Μέρος των προβλημάτων αυτών έρχονται να επιλύσουν οι εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών (ESCOs) οι οποίες είναι οντότητες που παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες ή/και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις εγκαταστάσεις ή στο οίκημα ενός χρήστη, και, στο πλαίσιο αυτό, αναλαμβάνουν κάποιον οικονομικό κίνδυνο. Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό των εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών είναι ότι η αμοιβή για τις παρεχόμενες υπηρεσίες βασίζεται στην επίτευξη των βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης και στην τήρηση των λοιπών συμφωνούμενων κριτηρίων επίδοσης. Συνεπώς, με τις ενεργειακές υπηρεσίες, ο ενδιαφερόμενος αποφεύγει επενδυτικές δαπάνες χρησιμοποιώντας μέρος της οικονομικής αξίας των εξοικονομήσεων ενέργειας που προκύπτουν από επενδύσεις τρίτου για την αποπληρωμή του επενδυτικού κόστους και των τόκων του τρίτου.

Source: ECS Third party financing Achieving its Potential (2003)

Συνοπτικά θα μπορούσε να αναφέρει κανείς ότι οι εταιρείες παροχής ενεργειακών υπηρεσιών είναι εξειδικευμένες εταιρείες σε ενεργειακά θέματα με κατάλληλη τεχνογνωσία και εμπειρία. Μια τέτοια εταιρεία επενδύει για λογαριασμό του πελάτη-συνεργάτη στο χώρο του σε τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας ή παροχής ενέργειας από ΑΠΕ και είναι ταυτόχρονα υπεύθυνη για τη λειτουργία τους στοχεύοντας στη μείωση των ενεργειακών δαπανών του πελάτη. Η αμοιβή της εταιρείας προκύπτει από τη μείωση των δαπανών ενέργειας του πελάτη. Για ένα προσυμφωνημένο χρόνο, π.χ. ορισμένα έτη, ο πελάτης πληρώνει στην εταιρεία ένα ποσό που σχετίζεται με την επιτυγχανόμενη μείωση των δαπανών του σε ενέργεια. Έτσι και η εταιρεία παροχής ενεργειακών υπηρεσιών έχει όφελος από τις επενδύσεις που πραγματοποίησε. Η εταιρεία παροχής ενεργειακών υπηρεσιών δεν είναι απαραίτητο να έχει μεγάλη κεφαλαιουχική υποδομή αλλά μπορεί να χρησιμοποιεί τραπεζικό δανεισμό. Ταυτόχρονα ο πελάτης δε χρειάζεται να επενδύσει κεφάλαια για την εξοικονόμηση ενέργειας που είτε δεν έχει είτε θέλει να τα χρησιμοποιήσει αλλού πιο επωφελώς. Με τον τρόπο αυτό εάν κάποιος φορέας (πελάτης) για οιοδήποτε λόγο δεν μπορεί να πραγματοποιήσει για λογαριασμό του επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ. λόγω έλλειψης κεφαλαίων, λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας κ.α.) αναθέτει στην εταιρεία παροχής ενεργειακών υπηρεσιών το έργο αυτό, η οποία και το υλοποιεί για λογαριασμό του. Κεντρικό ρόλο στην όλη διαδικασία έχει η σύμβαση ενεργειακής απόδοσης που θα υπογράψουν τα δύο μέρη, η οποία πρέπει να είναι δίκαιη και να καθορίζει όλες τις πτυχές και λεπτομέρειες της συμφωνίας.

Ο θεσμός των εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών, παρόλο που προϋπήρχε, καθορίστηκε για πρώτη φορά στην Οδηγία 2006/32 για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες. Η Οδηγία 2006/32 αυτή παρότρυνε τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κατάλληλα συστήματα πιστοποίησης ή/και διαπίστευσης για πάροχους ενεργειακών υπηρεσιών. Η νέα οδηγία 2012/27 για την ενεργειακή απόδοση ενδυναμώνει τη σημασία και το ρόλο των εταιριών ενεργειακών υπηρεσιών καθώς περιέχει τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία ζήτησης ενεργειακών υπηρεσιών για κτίρια που ανήκουν στην κεντρική δημόσια διοίκησή, αλλά και για μεγάλες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα η 2012/27 καθορίζει ότι κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε από την 1η Ιανουαρίου 2014 το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων ή/και ψυχόμενων κτιρίων που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκησή τους, ανακαινίζεται κάθε χρόνο προκειμένου να εκπληρωθούν τουλάχιστον οι ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης. Πέραν αυτού η 2012/27 καθιστά υποχρεωτικό τον ενεργειακό έλεγχο σε τουλάχιστον τετραετή βάση για τις επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι μικρομεσαίες κάτι που θα κάνει γνωστό το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας σε μεγάλα κτίρια και βιομηχανίες.

Σε ότι αφορά την Κύπρο το θέμα των εταιρειών υπηρεσιών θα ρυθμιστεί από τους περί Ενεργειακής Απόδοσης κατά την Τελική Χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες (Εταιρείες Ενεργειακών Υπηρεσιών) Κανονισμούς.

Η προοπτική για την ανάπτυξη της αγοράς των ενεργειακών υπηρεσιών στην Κύπρο είναι ευοίωνη λόγω του ενεργοβόρου κτιριακού αποθέματος, του υψηλού δείκτη ενεργειακής έντασης της κυπριακής οικονομίας (ενέργεια που καταναλώνεται σε σχέση με το ΑΕΠ) και της τάσης για αύξηση του κόστους προμήθειας ενεργειακών προϊόντων. Περαιτέρω, διαφαίνεται ότι υπάρχει η προοπτική για την αξιοποίηση του θεσμού των ενεργειακών υπηρεσιών από το δημόσιο. Τομείς στους οποίους αναμένεται να υπάρχει ενδιαφέρον και προοπτική είναι ο οδικός φωτισμός, μεγάλα ξενοδοχεία, νοσοκομεία και γενικότερα μεγάλα εμπορικά κτίρια ή κτίρια γραφείων που ανήκουν είτε στο ευρύτερο δημόσιο, είτε σε μεγάλες επιχειρήσεις. Τα εμπόδια ή και δυσκολίες σε σχέση με την ανάπτυξη της αγοράς των ενεργειακών υπηρεσιών στην Κύπρο είναι η σχετικά μικρή αγορά, τα υψηλά επιτόκια, η δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση και η έλλειψη εξειδικευμένης τεχνογνωσίας.

Εν κατακλείδι οι εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών (ESCOs) είναι ένα ακόμη εργαλείο το οποίο θα βοηθήσει στο γενικότερο στόχο της εξοικονόμησης ενέργειας και της αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας. Τα αποτελέσματα του ενεργειακού ελέγχου που προηγείται της παροχής της ενεργειακής υπηρεσίας πρέπει να είναι σαφή, τεκμηριωμένα, υλοποιήσιμα και με ρητή καταγραφή κόστους – οφέλους. Η έννοια της ενεργειακής υπηρεσίας προϋποθέτει την ανάληψη ρίσκου από τον πάροχο και συνδέει την αποζημίωση του με την επίδοση του, δηλαδή τη συνδέει με την παραγωγικότητα του, διασφαλίζοντας σε ένα μεγάλο βαθμό ότι στον τομέα θα δραστηριοποιηθούν σοβαρές και επαγγελματικές εταιρείες. Επιπρόσθετα, δίνει λύσεις σε θεμελιώδη προβλήματα και εμπόδια που έχουν οι επιχειρήσεις και το δημόσιο στην προσπάθεια για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης (χρηματοδότηση, έλλειψη χρόνου, έλλειψη τεχνογνωσίας, προσήλωση στο αρχικό κόστος και υποτίμηση του μελλοντικού οφέλους κλπ)

Βιβλιογραφία

Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση
Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες
<http://www.cisd.gr/archives/1136>

*Ο Χρίστος Μαξούλης είναι διπλωματούχος μηχανολόγος μηχανικός, με μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων